Logika i Dialektyka

Wykłady (z półrocza letniego r. 1908/9 na wydz. filoz)

(Nowe opracowanie wykładów z r. 1894/5)

Wyszły też wykłady jako litografja [Bj. 71 .71]

29.4.909. 2

Wstęp ogólny   Logika

Zob. Litogr. moję z r. 895 = p. 3-17

§1. Czy Logi. jest potrzebną?

Kaz. nau. powinna módz wyka. pewn. docz. nowych dla tego który się   Lit. 3.
ię uczy, nabyt. a nabyt. te ~~[illegible]~~ oczyw. przedst. jak. korzy. Kaz.
zaś korzy. odpow. jakiejś potrzeb. oczywis.

Zapew. ucz. się ... jak. nau. dla przyjemno. ale i wted. nau. powin.
towarzy. jej ... korzy: jeżeli ... dozna: ma ... się ... na rzeczy.

Logi. na pierw. spojrze. nie przyno. korzy. uznawał temu, który
się jej uczy. Inne nau. pod tym wzglę. są w położe. względ.

Naw. ... niewykształco. ale mający rozum zdro. chłops. dostrzeg.
od razu wielk. pożyt. jakie może. nab. przez uczen. się arytme. geome.
mechani. Wszystk. te nau. mają szerok. codzien. ... w życiu
praktycz.

Gdziekol. ludz. osiedlali się na dobre i zacz. upraw. chlebodaj. ziem.   Lit. 4
czuli zaraz potrzeb. mierzen. gruntu; prowadze. kanał.; sypan. grobli;
stawian. domów, ułożen. kalenda. i tablic astrono. a rzeczy tych nierozd.
a tak doniosłych w prakt. codzienn. obowiązan. ... matem.

Totez począt. matem. i pitagor. z nią astro. są tak stare,
jak. począt. cywiliz. i zawsz. ją uprawia od niepamięt. czas. nad Nil.   + w Egip. pontifices
i Eufra.; w Indiach i Chin: - Zob. Kantor: Kupno lub sprzeda. grunt. w Babylo. z d. †

Lit. 4.

Logi. przeciw. choć ma pretens. być mistrzyn. myśl. jasnego i prawidło. zjaw. się bard. późn. Gdyż nie jest starsz. od Aryst.

30-4-909.

§ 2. Określen. logiki i dialektyki oraz miejsce im przynależn. w hierarchii nauk. Określen. to jest tem potrzeb: im rozmait. istniej. co do Logi. przekona. i a że równ. sprzecz. międ-zob. panuj. niejedno. defini. i pojmowan. czy filozo. wogó. czy wiedzy wzron: czy systematu nauk i t.p. Łatwo zrozum. że to nie łatw. zadan. a jedn. niezbęd. którego trzeb. koniecz. się podjąć.

Przypomi: że literatu. logiczn. jest praw. niezmiernie-zwłasz. w Angielsk. i niem. języ.; ale także w in. języ. przyby: w tej dziedzi. wiel. prac cennych. Otóż pomi. bogact. tej literat: niektó. dzieła długo trwa: się na widowni czytaj. publiczno: nawet gdy przedstaw: kierun. filozofi: niekoniecz: sympaty. Do tych należ. n.p.

Logika John Stuart Mille których kilk. pozaz. gruntow. przestarzało: tłum. kilkakrotnie na języ. niem. teraz jest niezbęd. uzupełnienie: w krytyczno. przekładzie Gomperze. Otóż zaraz na wstęp: tak mówi Mill:

„Panuj. równ. wiel. spór opinii co do defini. Logiki, jak co do samego traktow. tej nau. Można się było tego ~~bardzo~~ oczywiście ~~naturalnie~~ spodziew. ~~przy~~ gdy chodzi o przedmiot: o któr. większo. pisarzy na to tyl. używ. tych sam. słów, aby wyraz. myśli różne i

Edm. zaś Husserl – Logische Untersuch. I. 3 co do słów tych

teka robi uwagę że wprawdzie od 1º wyd. ewen. Logi. Mill'a

upłyn. wiel. dziesiąt. lat a znakomi. myśliciele po obu stron.

kanału pośw. się Logice swoj. najlepsz. siły i wzboga. jej litera

coraz nowe. dzieł. a jednak dzisiaj mog. słowa owe służ.

za stósow. signaturę do oznaczen. stanu, w który. znajdu. się wiedza logi.;

jednak dzisiaj jesteś. bardzo oddalen. od ~~wszelk~~ powszechn. zgody co

do defini. Logi. i treści jej główn. nauk.

Nie jakob. Logi. dzisiejsza (900–901) przedstaw. ten sam

obraz, co Logi. z połd. ~~14~~ przesz. stul. Albo w. pod wpływ. tak znako.

myśliciel. ~~który~~ jakim jest Mill z trzech kierun. panuj. w Logi.

a za to psycholo. formal. i metafi. pierw. t. j. psycho.

co do liczb. i znaczen. swoich przedstawi. wszystk. starsz.

przewag. Ale drug. dwa kieru.: także dalej trwają

a sporn. kwest. zasadni. (Prinzipienfragen), odbijaj. się w

różn. defini. Logi. pozost. sporn. a co do treści nauko.

wykład. systematy., jako dzisiaj w tym sam. stopn. a

może nawet w wyższ. stopn. pewn. jest, że różni autorowie

tych sam. słów tyl. na to używ. aby różn. wyrazić myśli

30.4.909 4

Kierun. w któr. pracuj. najznakom. uczeni t.j. Logi. psycholo-
gizowan. nan jedno. przekonan. co do odgranicz. tej nau. od
innych i co do jej celów głównych (corr. from: [illegible]) i metod, ale wstęp. zeb. który
zaniż jako przesąd. gdy powiem, że coś nauk wykazan.
a zwłaszcz. także co do sprzecznych twierdz. dawn. formal.
i nauk. panuj. bellum omnium contra omnes. Nadaremn.
byłob. usiłowan., żeb wydziel. pewn. sumę zdań lub teor.
niezaprz. pewn. w któr. b. moż. ujrz. żelaz. treść wiedzy
logi. wszystk. czasów i dziedzi. i mogą być przekaza. przyszło.

Przy tak. zamieszan. pojęć, ukrywaj. się pod temi samemi
słowami należ. przedewsz. wyjaśnić. do przesłan. zasad, na któr. polega
ta nau. Chodzi wręcz. żeb. ją odgranicz. od innych nauk pokrewn.
Ale dalsz. interes dla tej pracy ostatni zwraca. bo przewag. kierun.
psycholo. także na tej zasad. wykon. Logik. Mimo to brak dotąd
stanowcz. rezult. któr. tylko myśli. zdecydo. pracow. nad wykoń-
czeniem tej nauki a to by dowodz. że cele i do któr. zdążaj. te
prace, nie dosyć są rozjaśnio.

Zob. Husserl I 4–6

Cele zaś jakiejś nau. inaczej mal. swoj wyr. w dokład. defini.
Oczywiś. trud. zaczyn. od defin. dokład. bo rów. defini. tej sam.
nau. wciąg. wiek. dowodz. przez jakie ona przechodzi, dzieje rozwoju.

Z drug. jedn. strony każd. defini. byleb. był zastosow. do przedmio. i odpowiedn. jego potrzeb. wywier. wpływ wielki na rozwój nau. i na oznacze- jej grani. Bo mieszan. róż. dziedzin, nie należ. do tej sam. nau. jest bar. szkodli. nauce. Tak powied. zosta. we filozo: przechodzić się ἄλλο γένος musi mieć skut. niezgubne = zob. p. 6 =

Dobr. mówi Husserl, że właśn. przy nauk. filozofi. wszystk- owe wymienio. niebezpiecz. za mieszan. ~~niebezpiecz~~ grożące ja. i dla tego przy niek. kwest. o objęto. i grani. ~~nie~~ dla korzyst. ich rozwoju daleko większ. mający. niż przy nauk. pewn. przyrod. i t. d. gdzie sam przebieg doświadczen nowości nam wskaz. dziedzin. Dobrze Kant powied. o Logi. że nie jest pomnożeniem, lecz oszpecen- niem nauk. jeśli się pozwala, aby ich grani. zachodz. jedne w drug.

Wymieniaj. tedy Husserl aby kwest. sporne. tak ułoż.:

1e jest: czy logi. jest nau. teorety. czy prakty.?

2e " : czy ona jest niezależ. od inn. nauk, zwła. od psycho. i metafizy.

3e " : czy jest nau.: formal.: t. j. czy tylk. zajmu. się sama forma poznania, czy też musi uwzględn. materyę?

4e " : czy ma char. nau. ~~aprioryczn.~~ i demonstracyjn. ~~[illegible]~~ czy też ~~charakter~~ nau. empiry. oraz indukcyjnej?

Husserl I. 7-8

13.5.909

Logika

Nie wchodz. teraz w szczegóło. dyskus. tych wszystk. pytań, zaznacz.
na pierw. miejscu, że Logi. była i jest uważa. powszechn. za nauk.
prakty.: Już Stoicy, którzy dużo nią zajmow. się i pierwsi wypro-
stal. tego wyrazu (Eisler-Wörterb. d. philos. Begr. = 2e Aufl. = Logik)
dzieli. ją na retory: i dialekty = Że retory była sztu. mówien.
a dialekty. sztuka rozprawia. o tem nikt nie powątpiew. : a
Cycero: de finib. = I. 7. 22 = in altera philosophiae parte quae
est quaerendi ac disserendi, quae λογική dicitur =
Co zaś Cycer. rozumi. przez quaerere ac disserere, pokazu. się z
zarzut. któr. robi logi: Epikur = Tollit definitiones, nihil de divi-
dendo ac partiendo docet, non quo modo efficiatur (concludatur)
ratio tradit, non qua via captiosa solvantur, ambigua
distinguantur ostendit; judicia rerum in sensibus ponit = per
quos sublatis esse omne judicium veri et falsi putat =
Oczywiście z tych kwest. porusza. przez Cycero - któr. przenosz.
ist. obr. - zwana Stoiczn. = pokazu. się że Logi. była podówcz.
sztuka quaerendi ac disserendi = ale była także teor.
zasad. praw wedł. któr. postępow. ludzk. myślen.
Że była w każd. razie samodziel. nau.: bo dowodzą powszech. uzasadn.
wszystk. inn. nauk. Dziś domag. psychologizm przeciw. twierdz. że
logi: jest właściw. tyl. praktycz. stosow. pewn. reguł, któr. wynik. ze zjawis. przeciw wykładu

4.5.909

6

Logi.

§ 3. Jak powst. Logika. Niew. histo. powst. jakiej nau. tum. jaki miele cel przed oczami przy swoj. powstan. Chcąc o tem mów. należ. b. dać choć krót. zarys rozwoj. Logi. aż do nowo. czasów Pokazałob. się wted. że ta histo. Logi. jest ciągł. dyskutd. o jej cel. i zasad. Ale na hist. takiej pogl. czasu 2go. nie starczłob. w letn. zostawa. semestr. wszyd. tedy Tp. do zna. Hist. Prantl'a w czter. tomach – Lips. 55 – 70. = docho. do poło. 16° stul. Krótsze jest a wale nie złe w jed. tom. Gesch. der Logik przez Harmsa – Lips. 81 – Ad. Franck = Esquisse d'une histoire de la logique – Paris 38 =

Na osob. potrzebę. zestługa Ueberweg'a: Syst. der Logik u. Gesch. der logisch. Lehren – 5e Aufl. herausg. von Jürgen Bona Meyer Bonn 82 – od str. 15 – 94 =

Wiado. że Grecy zacz: swoj. stud. filozofi: od badan. przyro: – chodzi. dowiedz. się czem świat jest a nie zajmow. się pyta: daleko ważniejsz: jak dochodz. rzeczy pozn. Oczywiście ci najdawn. filozofi: że zmysły nas nie mylą = ale już w 5tym wieku – Heraklit, Anaxagor. Leukipp, Demokryt ogłasz. wrażen. zmysł. i na nich oparte. poznan. za niepew. i zwodni. – rozum chyba wszystko oprawdzie Pot. przecho. Empedokl. i Pitagor. którzy już to równo. pierwiast.

materyal. i duchow. w rzecz. i w słow. przyjmu. jak Empedo. — jes- to, jak Pitagor: rzecz świa. i byt prawdz. sprowadz. do pierwiast. matem. do liczb przedewszyst: i ich. kombina. arytmety.

A wted. staj. się rzecz dziwna a jedn. z[illegible] in więc: pierwo. filozof. greck. zapuszcz. się w badan. [illegible] przyro: ten więc: docho. do wniosk: że o nich nic pew. wiedz. nie moż; że świat. był. zawsze w sob. niedostatn: i sprzeczn. że władz: nie moż. uchodz. za byt rzecz. prawdz. i stały. To wniosko. ów. głosz. wspomn. szko: elear: Pole- miz. z Heraklit: któr. uważ. świat za rzekę przeciwień. któr. bez ustan. przecho. się jedno w drug: (widz. norowszyd. monizm.) = twier. wielki Parmen: że byt i myślen. jedno są, że tyl. przez myślen. dojść moż. do poznan. prawdz. bytu — a byt prawdz. jeden jest i stały tylko jest — pośród stał. = podrzęd. złud. wielość bytów i zmiana tych że, dostrzegan. w świe. zewn: są tylko wyobra. i bezdu. przymiotów. jedn: tak. zasady: twierdzę. napoty: na sprzeczności, bo wszystko — jak dziecię, tak wted. rzecz. orzyszcz. że rzeczy tego świa. powstaj. i giń — a jedn. są czemś niezmiennem — wystąp. wted. uczeń Parmeni. — głośn. Zenon, z zabójcz: krytyk: tych zasad, na któr. opier. się myśl. naturalist. codzienne myślen. Zwalcz. przedewszyst. niemożeb. ruchu i powstaw. rzeczy, to któr wyłkaz. tego sprzeczn. towarzysz. temu pojęci.

Wiemo. że on wynal. dialekty = σύεσις? ob. διαλεκτικής = Arist.

4.5 - 209

Ecie. dialektyk. wynal. Zenon – to jednak znaczy tylko: że ich użył. Logi.
Wszyscy Sofiści byli dialekt. i to jacy! Protagor. subiektyw. –
πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος – τῶν μὲν ὄντων ὡς ἔστι, τῶν
δὲ οὐκ ὄντων ὡς οὐκ ἔστι =

że o każd. rzeczy i prawie. można mieć dwa przeciw. sob. zdania –
δύο λόγους – ἀντικειμένους =

A Gorgias nihilista = οὐκ εἶναι οὐδέν = a gdyby coś
jest, to poznać tego nie można = ἄγνωστον =
a gdyby nawet – było i poznać się dało – nie można go zakomunikować
innym = οὐ δηλωτόν ἄλλοις

A wśród Sofist. zjaw. się ich pogrom: Sokr. jest. zdań – Arystoteles
Fizyki nie nie zrob. ale za to przynaj. nad Etyk.: i jak mówi: Arystot. zrobił dwie
rzeczy wielkopom.: sokr. indukcyj. = τοὺς ἐπακτικοὺς λόγους = i ogól. defini.
καὶ τὸ ὁρίζεσθαι καθόλου =

Poniew. Sokr. ciągle dysputo. a dysputo. z powodzen. i mości
nim. porozlew. może. o nim ucztył. z lepszo. pociech. (Tusc. V.4)
że sprowadz. filozo. z nieba i do mieszk. wprowadz. a nawet do domów
i kaz. jej się zająć: życiem i obyczajami oraz tem, co dobr. a co złe –
lecz nie mięgrza troskliwością otacz.: uczniów, rozumiemy, o wszelk.
tych rzeczach: i w ten sposób. uczniowie mogli więc wyrobić systematy:
Ta systematyczn. potrzeb.: w krótk. a tak mocz.: podw. Arystot.

że wynal: lub po raz pierw. konsekwent. więc. indukc. a ~~przez~~ więc jej do tworzen. ogóln. pojęć. Używając te pojęć odnosi się głów. do dziedz. etyc. a metod. indukcyj. nie było jeszcze wykład. w żadn. formie nauko.

Ueberw. p. 24

Otóż Plat. genial. uczeń Sokr. do indukc. przez niego prakty. uprawdodał ~~ście~~ więcej logicz. operacje ~~praktyczne~~ 1° sztukę dzielen. i 2° dedukc.

i do sztuki wogóle. pojęć

2° rozszerz. te logicz. opera. do wszystk. dziedzin myślen. filoz. podcz. gdy Sokr. wyłą. zajmow. się proble. etycz.

3° nadał im w pismach swoich form. jasną i artysty. a na dobór. dobrze przykła. je objaśn.

4° Teor. myślen. wogół. wzboga. objaśnij jej ogól. pojęć. dialekty. a prócz tego wyjaśn. i ~~rozbiór~~ poszczegól. opera. myślen. np. tworzen pojęć, definiow. dzielen. dedukowan.

Z drug. stro. także pewn. jest, że Plat. nie rozwin. żadn. systemu naukow. w ogół. wyprowadzon. czy dialektyki czy w ogóle teorii myślen. ani też poglad. czysto logicz. nie odróżn. dostatecz od poglądu czysto metafizy.—

6.5.909

§ 4. Zasługi Aryst.

Miał zad. Aryst. przed sob. kolosal. zadan. a jak wiel. in. nauk, musiał i Logi. stwor. Początk. stwor. jej, korzyst. obfic. z nauk. i pism. Zeg. uczniów i mistrz. Zasługi jej. niekoron. są, że

1° przezw. logiq. nau. Plat. w sposób krytyczny, rozdzielił. części logicz. od metafizy. Czy to zawsze się udało, jest wątpliw. a bardz. jeszcze wątpli. jest, czy wogół. moż. być przeprowadzo. w sposób bezwzględ. i stanow.

2° uzupeł. logiq. nau. Plato. znaczn. przez dodan. teor. syllogizm. której przed nim nic nie zrobio.

3° Dał nam system. wykł. główn. części Logi. o ile jest teor. syllogizm. a każd. z tych wykł. ma form. ścisł. nauko.

Przezwał sam Aryst. głów. część Log nowej nau.: Analityka ponieważ w niej twory logiczn. rozkładan. są i omawia. z osobn. Wspól. nazwy dla tej nau. u niego nie ma –

Komentatorz. przezw.: cały zbiór jego pism logi = organon

Dialektyką nazy. Aryst. sztu. badania zapomo. dyskusji naukowej lub literac. = w jaki sposób z pewn. twierdz. można wyprowadz. wniosk. aleby w ten sposób rozstrzygn. o ich prawdz. lub nieprawdz. i to zawsze za pomo. zdań prawdopodo. – ἔνδοξα –

Logiką nazy. Aryst. rozstrzygan. kwestyi jakiej zapomo. pojęć ogóln., λόγοις = w przeciwstaw. do fizycz.: rozmyślań, które uwzględn. specyfic. i osobist. – jednostko. przymio. Nazw. zawart. w organon

Logi.	
Ueberw. p. 26	
p. 27	
się u Komentato. Logika – występuj.	

Dodać, że od czasów Cycer: jak wspomn: wyż. Logikę - oznacza druga część filozo: quae est quaerendi ac disserendi (de fin. I 7ff) - albo też nazy: rationalis philosophia lub rationalis pars philosophiae - tak Seneca i Quintilianus -
A co znacz. philosophia rationalis - objaśn. następ. S. Tom. z Akwinu - tak zacyt. Ueberweg - - ratio de suo actu ratiocinari pot. - est haec est ars logica i. e. rationalis scientia, quae non solum rationalis ex hoc quod est secundum rationem, quod est omnibus artibus commune, sed etiam in h. quod est circa ipsam artem rationis sicut circa propriam materiam -

Porówn. Kant Logi: dass sie eine Vernunftswissensch. sei, nicht der blossen Form, sondern der Materie nach, da ihre Regeln nicht aus der Erfahrung hergenommen sind u. da sie zugleich die Vernunft zu ihrem Objekte ht.

Pierwsze te uwodzb. rozbiór. pojęcia Logi. dają się wyrazić w krótk. zdaniu - że Logi. jest nauką o prawach ~~...~~ - któr. ~~...~~ postępuj. ludzk. myślen: gdy chce pozn. prawdę

§ 5. O kilku defini.

Welt Ueberw: §1 = die Wissensch. von den normativen Gesetzen der menschl. Erkenntniss

Uwag. dodat: normative ze względu. [illegible]. Dla tego, że norma jest to samo co prawo = a to ten błąd. że nie [illegible] =

Welt u. Lebensanschauung - p. 18 = mówi dale. Krónes: Logi. jako teor. jest to całość norm = Inbegr. der Normen = a jako sztu. prawdzi. stósowan. norm, których podmioto poznawa. musi się poddaw aby dojść do swego celu - a celem tym jest podporządkow. być do świadomo oraz zgoda nasz. podmioto. myśli z przedmio. niezmiennością =

Kant = o Logi. formal =
Wissensch. von den nothwendig. Gesetzen des Verstand. u. d. Vernunft - od. von d. blossen Form des Denkens überhaupt =

Hume = zdan. Logi. jest wykła. zasad i operacyj naszego myślen oraz jakości nasz. wyobraż. =

Jeś. od niej cofam. się jeszcze w tył aż do wiecz. Kartezyu. to stąd. od głów. autor. Logiki de Port-Royal = la logique ou l'art de penser z 1644 = Logica est ars bene utendi ratione in rei cognitione acquirenda tam ad sui ipsius

qua aliós instituone =

A jeżeli jeszcze jedn. z najnowsz. i najbar. wybitn. pol. się o defin. = Wundt'e ... to nam odpow. że Logi. jako nauka normująca = powinna zdaw. spraw. o tych praw. myślen. które dział. przy poznawan. naukow. ; = Gdy psychol. nas uczy, jak się odby... rzeczywi. przebieg myślen. Logi. przepi. sterow. jak się odbywa po... winien, aby dojść do naukow. wiedzy.

Zdaje mi się, że i tut. dodat. i naukowe = Wissenschaft, jest niepotrzeb.

Lito. r. 18

Pomin. nie mogę defin. Hegla. poniew. znalazł naśladow. w Polsce. Heg. i szkoła jego zlew. logik. w jedno z metafizy. To też Heg. nazy. ją nauką czystej idei, t. zn. idei w abstrakcyjn. pierwiast. myślen. Inna defin. tejże filo. jest cokolw. jaśniejsz. wedł. której byłab. ona tu samo, co metafi. t. j. nau. o rzeczach, wzięt. przez myśl, które wyra. isto. rzeczy.

Wykład systematy. Logiki czyli Nauki dochodzenia i poznania prawdy przez Henry. Struvego Tom I. Częś. wstępna Warsza. 870

Str. 1. Logika w najogólniejszem znaczeniu jest nauką myślenia t. j. umiejętności myślenia wed. myśleniem

Logika jest nauką mającą za przedmiot zasady dochodzenia i poznania prawdy

11. 5. 909 §6 Vitka

Polski[ch] definicyi

Lib. 18.

Heglišci polscy drżą wiernie szli ze swoim mistrz.

Kremer: Logi. jest umiejętno. której przedmiot. jest myśl bezwzglę. i rozwój tejże. Tu myśl sama, sama z sieb. pozwaj. a poznaj. się sama rozdziera treść swoją; jest tedy zaraz środk. i celi swoim, jest zatem podmio. pojmuj. i przedmio. pojmow; jest zaraz formą i treścią swoją. A gdy, jak się rzekło, myśl ta jest prawdą = wszech bytności, treść i forma jej, jest prawdą bytności wszelkiej. Logika ma przeto za przedmiot swój prawdę bezwzględną, wszęd[zie] atoli dopiero jako myśl i abstrakcya, będącą we dnie bytności wszelkiej, będąca tedy i myślą i bytnością.

Wykł. systemat. filoz. Kraków 49 I. 112

Oczywiś. takie określen. ucz. dla [illegible] nieprawdz. zupeł. nie odpowiada do Logiki ale nie mniej jest ciem. jest na owe czasy i bard. pouczaj. #

Teraz ciekawszy jest pogląd Trentow[skiego]: Stara Logika była, biorąc rzecz w ogóle, myśleniem realn. i z idealn. myślenia Narodowa Loika opier. dwa te myślenia na myśleniu transcendentalnego myślenia. Loika jest orzeczeniem prawdy;

Logi

Na spodz. tej defini. jak[iej] całej Logi. heglow. tkwi # błąd zasadni. jakob. myślen. o myśli ludzkie było to samo co myśl bezwzględn. i odsta[nowi]ło w niem prawdę wszech bytu, lub nawet formę i treść wszelkiej bytności - Oczywiś. to są exageracye, o których Św. Tom. nie myślał gdy powie: że ratio dei- vino acta ratiocinari po[test] i że to jest właściwe rationalis scientiae - a że ratio rationalis [illegible] nie po- dobne więcej: 1° wpierw że jest secundum ratiōnes ale to nie myśl. wszystkie - 2° wreszcie że jest circa ipsam actem rationes sunt circa pro- priē materiam. W tem drug. więcej: ani mowy być może o tem, jak chce Kremer, że przedmiot Logi. będą prawda bezwzględna, będąca we dnie wszelkiej bytności jako myśl i jako bytno- Bo ocz. [illegible]

Lit. 20

bo prawdą najętów. i jaźń prawd porhodnich stanowiącą jest Bóg a Bożyśko najdoskonal. myślenie anib sam mogł istnieć ~~[illegible]~~ ani świata stworz. bez Loi. Loi przeto była prawi. i ciż przedmiotem[gdy] jem Boga. Drzewo to boże stawszy się myślą świata jest drzew. dla ortów. Całość myślen. bożeg. jest własn uświadomien. w Bogu czyli boża samego sieb. świadomość. Pierwsze Loiki jest tedy boża samego sieb. świadomo w wiecznej jedno. myślen.

I Tom Myśleni czy. całokształt Loiki narodo. str. ~~XXX~~.
str. 28. i 32 –

Nie mamy powod. ich krytyko – bo nie maj. nic wspoln. z Logi. związan. która nie jest narodo. czy wszechludzk.:

Władysł. Biegański = Podręcznik Logiki i Metodologii ogólnej – dl
szkół średn. i dla samouków. Warsz. 908 Wende Lwów Altenberg
str. 3 = Logiką nazywamy naukę o normach v. prawidłach prawdziwego poznania
To autor tak objaśn. że logi. traktu. o norm. a nie o prawach dla tego, że pomię. uogólnieća. Do jakich dochodz. logika i uogólnien. nauk przyrodni. które nazywaj. prawami, istnieje wybit. różnica. – Prawo przyro. wyraż. to co jest; tymcza. norma (prawidło) wyraż. to, co być powinno, aby cel zamierzo. zost. osiągnięty.

Logika

24.5.909

§ 7. Podział Logiki

Nie maj. czasu na wykł. dziej. Logi. muszę i kwest. jej podziału tyl. z grubsza naszkic.: o ile to koniecz. potrzeb. dla narz. wykład obecn.:

Sam Arysto.: wyczerpuj. wykła. swoje nau.: nie przeprowadz.; wsz. jej czs.: w wsz. opracow. pism. Zebr. zost.: w tak zwa. Organon: które po owcz. jedn. wsz. ze swem komentar.: stanowi. treść wykład. wszelki logik.: Organon obejmuj.: sześć pism, wsz. [illegible]:

1° Kategorye. κατηγορίαι — nazwa brana w now. znacz. Lit. 31 —

κατηγορεῖσθαι — κατηγορούμενον = wszelki atryb.

Pozów. franc.: accuser np. w malarstw. o form. orzecz.

Do tej księgi — pod koniec starożyt. ~~wydano~~ sisz- (dodano [illegible] nieodst. napisan. przez

Porfiryu.: Isagoge albo de quinque vocibus Porphyrii;

2° = περὶ ἑρμηνείας — u Boecyu.: de interpretatione — u Schol. średniowie. perihermeneias — który to wyr. barbaryz.: odmienią: np. perihermiajów o perihermeneiis

Najważn. znacz. ten jed. tyt.

Średniowieczn. objaśnieł: = elocutio conceptae rei interpress. lub enunciativa oratio — S. Thom.

Lit. 32 U Aryst. ἡ Καλλίστη ἑρμηνεία = zbiór słów lub też mowa
Stąd Barthel. St Hilaire dał napis tej Księdze: du langage
moi. popols: tyt. ~~[illegible]~~ o sposob. wyrażen. się. Treść zajmuj.
się zdaniami i zdaniem.

3° Analytica priora (πρότερα) w dwóch Ks.: Lit. 32
nazyw. się zwykl. u aut.: περὶ συλλογισμοῦ

4° Analyt. posteriora = ὕστερα — także w 2 Ks.
u Aryst. zwykl. cytow. jako Księgi περὶ ἀποδείξεως
zajmu. się szczeg. dowodzen. oraz definicyami, dywizyami,
i rozważan. zasad

Tyt. Analytika pochod. od Galena z 2° stul.

Lit. 32 U Aryst. ἀνάλυσις = rozważan. sylogizm. w jego różne
figury = rozkładan. główn. pojęć sylogizm. na poszczegól.
formy. Ale tyt. ten = περὶ συλλογισμοῦ = tyt. używ. o pień.
analytik. bo tyt. odnośn. słów =
drug. Analityk. zaw. się u Aryst. περὶ ἀποδείξεως.
a przez pomyśl. nota: oznacz. późn. Analityk = Lit. 33

2° Że wyr. Anality. jest now: ~~pojęc~~: oznacz. nowoz Ary: nau: Rozum-przez nią „rozkład. myślen. na pierw. jego" bynajm. zaś nie rozum. nau. myślen. ~~tyl~~ analitycz. t. j. z wyklucz. syntezy

3° Wyr. Dialektyk: od zas. bezpt. powz. oznacz. rozumow. należ. ścisł; polegaj. na prawdopodob.-

4° Wyr. „Logika" jako nazw. osob. nau. jeszcz. u Ar. nie zachow. się

25.5.909

13

Logika

5°. Topika w 8 ks. o wnioskach dialekty: czyli prawdopodob. =
6° ἔλεγχοι σοφιστικοί – de Elenchis (także τόποι) Lit. 33
sophisticis = o błędn. lub podstępn. wniosk. sofist. i sposob.
ich skutecznych zwalczeń.

Spierano się już za pierw. komentat. Lit. 33
o znaczen. tego tytu.

Jedni rozum. sposob. któremi sofiści dowodz. swoje
zdań. obszyd. mniem. Lit. 33

Inni = o sposob. któremi należ. zbij. sofist.

Alex. z Afrodyz: bierze je w drug. znacz.

Lit. 33

W średn. wiek. wykład. zwykle Logi. w form. komenta: do dzieł. Aryst. Tekt. Kom. zachow. się u wszyst. wielk. schol. i zaw szczegól. kwest. nier. bard. ważne.

Później wytworz. się podz. na Logice minor i major.

I Pierw. zawier. krót. wstęp do filozo: o nazw. i pojęc. filozo. o potrzeb. filozo: pod wielor. względ: dla ducho. dla obyw. dla kreśl. pot. o wybor. odpowied. czytel: z któr. modi. nauczy się filo. i t. p.

II b) Druga część tej logi. szczegól:

o meto dy.

o defini

o diwizji

Pot. w trzech częś. wstęp. wykładan

III 1° o wyrazie - de termino i jego rozlicz. znacze.

IV 2° o zdaniu - de propositione i rozlicz. jego formach

V 3° o dowodzeniu - de argumentatione przy cz. wykład. całą teor. syllogis i ostatk. ich wywarz.

25. 5. 909

14

Logi.

Podstaw trzeci logicae minoris wedł podręczni: Anto. Goudin – O. P. Philosophia juxta inconcussa tutissimaque D. Thomae dogmata = Logicā Physicā Moralē et metaphysicā quatuor tomis comprehensa = auctore P. Antonio Goudin. Parisiis 57 = novissime edd. Roux Lavergne =

Logica minor wedł O. Goudin'a jest jakob. sieniq vestibula do Logiki = Tenże następ. będą. wewnęt. kwest. do traktów. a gruntu traktów: wprob: Logice stanow. tytuł, że jest jakob. podwoje – janua do wszyst. inn. nauk =

Ta zaś Logi. wejście = zaczy: od kwest. wstępn: quaestio praeambula = de natura logicae:

art. 1º: quid sit obiectum Logicae

" 2º: utrū Logica sit scientiā –

" 3º quomº dividitur Logi. in docent. e utentem?

" 4º utrū Logica sit scientiā speculativa?

" 5º utrū Logi. sit ad alias scientiē necessaria –

" 6º utrū Logi. conficiat demonstratione alias scientias?

I

Prima pars logicae = de entibus rationis directionis simplicis apprehensionis =

Disput. 1a = de universalibus quae. 1a in communi quae 2a in particulari
quae 3a : de proprietatibus universalium =

Disput. 2a : de praedicamentis :

quae. 1a = de antepraedicamentis

o nazwach : słów jednoznacznych . dwuznacznych . wieloznacznych : analogicznych : nazwy :

pochodne :
~~słowa~~ pojęcie złożone . i nierozłożone

= o tem : co odnosi się do rzeczy .
Tak jak odnosi się do podmiotu –
~~o tem~~ : i t. d.

quae. 2a : de primo praedicam. sc. substantia =
quae : 3a : de quantitate
" 4a : de relatione
" 5a : de qualitate =
" 6a de reliquis praedicamentis
(de actione et passione)
(de praedicam : ubi et situ)
de " " : quando et habitu =

quae : 7a = de postpraedicamentis = arti. unicus =
oppositio - prioritas , simultas , motus et habere –

IIa Pars =
quae unica
De propositione

IIIa P.
quae unica
De syllogismo
demonstrativo
De syllogis probabil.
" " sophistico

25.5.909

Logi.

Lit. 74.

Nowsi scholasty - zwłaszcz. Dominik.: odstęp. od tego podziału:

Kard. Zigliara = Summa philosophica = Lugduni 80 = Tom I

dialektyę = zajmu. się a) wyobrażeniami = apprehensio simplex

b) pojęciami - ideae -

c) wyrażeni - termini

d) defini. i dywizyą

Pot. ...: e) sądy - zdania = judicium - propositio

f) rozumowan. = ratiocinatio - syllogismus

pryt. trakto. wszyst. możeb. rodz. syllogizm

nawet sofisty =

g) metoda filozofów.

Krytyka: a) o prawdzie

b) o kryteryach prawdy

c) o wiedzy i pewności itd

Oczywiście błęd. jest w tym podziale zwłaszcz. nadan. wyrazu.

dialektyę = który u Aryst. ma węższ. znaczen. zwłaszcz.

a więc niemoż. obejmo. teoryi syllogizm.

zat. więc niemoż. służ. za nazwę pierw. części Logi =

Sansovino

Inna logi. bard. używ. we Włoszech i wcale nie źle napisana, orygi-
nalnie potem. znajduje się w Compendium Cajetani Sanseverino ~~Signoriello~~
Philosophia christiana cum antiqua et nova comparata in
compendium redacta = Napoli 87 – ed. 6a.

Jest to wyciąg z wielkiego dzieła tegoż auto: Philos. xana cu
antiqua et nova comparata – które nie rozd. między ukończył:

Kompend: w 2 tomik: zawier. Logikę – Dynamilogię, Ideologię,
Kryteryologię = a w 2im tomiku: Ontologię, Cosmologię – Anthro-
pologię, Theolog. naturalis =

Nau. o kategor. krótkow. w ontologii =

Gdy zas przegląd. Logik. samej = spotyka: w niej podział na trzy
części:

1a część: a/ o pojęciu – de notione = a przedewszyst. o uniwersal.
i o kategor. – pot. o definicyi czyli określeniu – definitio – i o podziale (divisio)

b/ o sądach i zdaniach – de judicio et enunciatione –

c/ o rozumowaniu – de ratiocinatione
przedewszyst. o syllogizmie – i na niem opart. rozumowaniu –
potem – o indukcyi

2a część = o syllogizmach sofistycz. dialektycz. demonstracyjn.
czyli naukow = de syllogismo sophist., dialectico, demonstrativo

+

2° W Dynamilogii: która od Logi. oddzielona jest Dynamilogia czyli nauka o władzach = (vegetativa, sentiendi, intelligendi, appetendi, locomotiva = w Ideologii pochodz. różn. rzecz. postaw. idei: i t. d. = W Kryteryolo: o Kryteryach pewności

+ 3a część Methodologia = o metod. w ogóle, o różn. ~~rodzaj~~ rodzaj: metody – zet. o metod. empiry; idealisty; psychologi. ontologicz.; pot. o metod. eklekty. oraz pytan. wedł. której metod. powinna teraz być uprawiana – 2go

Logika

§ 8. O kilku najnowsz. podręcznik. Logiki

Dla braku czasu byłb. wszystkow. sposob: przytocz. kil. podręczn. Logi. lub taki obszern. ich wykład. aby praktycz. okaz. jak się dzisiaj przedsta: podział Logi: w najbliż. nam zasiedz. tj. w różn. szkoł. austr. i niem. –

Bard. używ. Propaedeut. Logik Dr. Macieja Drbala = Wien 85

4 wyd. -- podzielo: na Elementarlehre i na Methodenlehre

Pierw: trakt. o element. czyli o składn. myślen: t.j. o pojęc: sąd. i wniosk.

Druga: podob: na trzy części rozłożo:

1° defini: 2° klasyfika = dzielen = 3° dowody

Porównaj. z nią jedn: z najnowsz. i najbard. rozpowszech:

Logi: Höflera = Wien 90 = Po Logi: wyd. bardzo obszern. Psycholo: a z dwóch tych dzieł ułoż. bardz: dobry i opfit. w praktyg. ukaz. przykład. podręczn. propedeuty: Grundlehren der Logik u. Psychologie – do którj jako dod. osob. zeszy Lesestücke = wszystk. trzy części napisany. się jako jedna książ. lub też jako trzy osob. tomi:

Nas tut. interes: Logika = Grundlehren der Logik –

Zaczy: od psycholo. wstępu nie bardz. obszern: (p. 1–11) a poz. trakt. w pierw. części

~~Eter~~

Elementarlehre p. 12 - 151 =

1° o pojęciach - Lehre vom Begr:

2° = o sądach i wnioskach =

Nareszcie

druga część: Methoden od. Wissenschaftslehre p. 152 - 180

rozpa: się na

1° Heurystykę

czyli o experym. hipotez. teory - nauko - i t. d.

2° - Systematykę =

o defini. podział - dowodach i t. d.

Pokaz - się, że rozkł - księgi - Höflera niebar. się różni od rozkł - u Drbala =

A gdy rzuci okiem na bar. rozpowszechn. Logi - Lindnera = zpotyk: w niej tak samo dobre jak u nas zna: dwie części główne =

1° Elementarlehre o takim sam. rozkła - jak u Drbala i Höflera

2° Wissenschaftslehre, rozł. - na trzy rozdz:

a) definiowan = Lehre von der Erklärg

b) dzielen: (diwizye) - Lehre von der Eintheilg -

c) dowodzen: (Lehre vom Beweise)

paren. ozb d) o metodzie (Lehre von der Methode) czyli †

† o postępow. logiczn. heurysty. indukcyjn. - i dedukcyjn. - i t. d.

3.6.909.

Logika

Bard. dobre jest wiedeń. wyd. Propedeuty. filozofi: Willmann'a = Wien 905 2e wyd:

Pierw. tom. zawiera Logi: która po kil: stron: wstępu (1-15) rozpa: się na cztery rozdz:

1° die Denkthätigkeiten = funkcje umysłu: (p. 16 - 47)

co to jest myślen. rozumo = Verstandesdenken =

" " " " dyskursyw.:

" " " powszechne a co istota:

co to pojęcie a co koncepcja?

" " ruch myśli = co abstrakcja?. co złożen. co wyzwol- co analiz. i t. d.

2° die Denkformen = formy myślen (p. 48 - 87)

co to pojęc? co sąd? co wniosek?

treść i obszer. pojęć i budowa pojęć =

rodzaj: sądów -

sąd jako forma dyskursyw. myślen.

wnio. jako forme myślen. złożo:

3° die Denkgesetze = prawa myślen. p. 88 - 104 =

na czem polega: tożsamość myślen. a jego sprzeczno.?

o praw. tożsamości - o praw. kontradykt. -

Prawa myślen. muszą mieć syst. i metod.

4° die Denkoperationen = organo. myślenia: p. 105 –
technika logicz. induk = defini = dzielenie – dowodzen.
=
twiérdz. bard. prakty; bard. orygin. ułożo; bar. grunto. obmyśla.
z niezupeł. wszystko. Arysto. i Scholasty. napisane

Fried. Ueberweg: System der Logik u. Gesch. der logisch. Lehren – 5te Aufl. von prof. Jürgen Bona Meyer = Bonn 82 –

Książ. ta ma najprzód wartość: dla poznania: auto: który był bard. zdoln.: pisarz. i znaw. dziejów filozo: pot. dla histo: Logi. §§ 9 – 35 = p. 15 – 94 = która jest bard. sumienn. porządn. czerpan. zaws. z najlepsz. źród: a zaklk. bystro. i bezstron. sądz =
Otóż w [illegible] tej nauki: § 8 – p. 13 – 15 = robi on trafn. uwagi: że wedł. char. swego bedz. już to Logi. czyst. czyli ogól.
już to i zastoso. i szczegóło.
Czyste Logi. zysta: normuj. prawa już to bezpośredn. poznaw. czyli spostrzeż. Wahrnehmung – percepcya – już to prawa pośredn. poznaw. czyli myślen. Jak bowiem poznaw. (Erkenntniss) wogól. od zawiedi wszystko: wedł. tej form. istnien. +

+ Jako szczegóło: spostrzeżeń: (percepcya) odtwarza rzecz. porządn. rzeczy czyli ich przestrzenno i czasowo: a to w ten sposób, że idealn. sposob. odtwarza ruch realny =

odnosi się takż do wiedzy i zajść przyrodn. i dz. –

4.6.909 18

Logika

Pośredn. zaś poznaw. czyli myślen. odtwarz. wewn. porząd: mierzący się na sprzecz. zewn. porząd:

Formy tedy myślen. rozkład. się stósown. do form istnien. na któr. poleg. sprzeci. się porząd. wewn: i odporząd. im w sposób następu:

Wyobrażenie
Pierwsza jednostka: Einzelvorstellg = Anschauung: t. j. reprasentatio, notio singularis
wglad. obrazu jednostko = odpow: objektywn. egzyster. poszczegól.

Pojęcie Begr: wedle treści i objęto. odpow: istocie i rodzaju lub gatunku. conceptus

Sąd - odpowia. objektywn. prawdziwo. judicium
Wniosek - Schluss - conclusio - syllos
Synt. " " objekty. powszechnośc

Podział znów stósowan. lub szczegóło. Logi. zależ. od nauk., do któr. odnos. się pewn. nauki logi. Zwłaszcz. logi. stósow. rozważ. metody matematy. czyli nauki o stosun. ilości i formy, pod. objaśniaj. i opisuj. nauk. przyrodni; objaśniaj. i opisuj. nauk ducha a nareszcie: filozo: czyli wiedzy zasad. (p. 14)

Zastrz. na uwag. zdan. auto. że tak zw. czyst. logi: = logi. ogól: (p. 15)
I to drug. zdan. że podział czyst. Logi. na elementar. i na metody mięsza inter. nauko. z inter. dydakty.
W znaczen. nauko. nie tylk. poję. sąd i wnios. są to elem: t. j. składnie meto.

lecz już samo pojęcie jest składni. (elem.) rodu a ród jest elem.
wnoś: zatem pojęc: naukż element: (o składni. logicz) jest zbyt
względn. aby mógł służ. za przeciwstaw. do Metodolo.

Że ta uwag. auto. jest słuszn. i powin. być uwzględnio. wołanu. się
choć stąd, że Benno Erdmann = który wyd. potęż. gruba Logike
ale tyl. Tom I = XVI = 814 = 8vo = i to już w drug. wyd. – Halle 907
ale drug. Tomu jeszcz. nie raczy. drukow:

Otóż pierw. tom ma tyt. specyal. Logische Elementarlehre =
a drugi będz. zwał się oczywiś: Methodenlehre = jak wcześ. zapow. w
przedmo: do 2o wyd. 1o Tomu = 2 tego wyd: że podział na Elementar
i Methodenlehr. tak się wżył w tradycyjnem. że nw: krytyk. Ueberweg.
któr. przeciwi drukowaną Logi. przed 1ем wyd. Erdm: nie nie pomógł
Tak jak uwag: Ueberw. nie przeszkod: Sigwartowi = drugi tom
swoj. wielki Logi: nazw. Methodenlehre = 93 Freibg – 2e wyd. Mohr
Ale 1y tom = w 2iem wyd. nosi współ. tytu: lecz nazyw. się die Lehre
von Urthl von Begr. u. vom Schlusse = Czy nie to wpływ. Ueberw. nie
wiem, ale wol. przypuszc. bo pierw. wyd. Logi. Ueber: już istn: gdy wyda.
w 73 pierw. wyd. Sigwart – w tymsamym wcześ. Ueberweg posięg. dopiero

4-6-909

Logi.

Ale wracaj. do gmb. Logi. Erdm: Któr. dod. wazny tyt. tom 17 chor. w 2 wyd: uderza że w pierw. tom. wszys. braku: Bo jeśli ma tyt. Logi. Elem. lehre powin. wed: powszechn. przyjęt. w Niem. wzor: zawier: wykł: trzech funkcji czy składni: utworo: przez ow: funk: = pojęcie, sąd, wnios: Ale w Erdm: Elementarl: znikomy uczyni: pojęcie =

Do ogóln. wstęp. przykłady. mów. o przedmio. myślen: Któr. niby ma zastąp. to, co wykł. naszym. pojęć = pod. przedm: bard. obszern. teor. sądów: wszczyna teor: wniosk = Aut. stara: nam w przedmio. że uważ. sąd (d. Urtheil) za środko: zagadk. cał. logi. elemen: w że sąd. obrony się w najogólniej. sposób zew. do jakieg. przedmio. naciąta analiza logiczn. główn. rodzaj. przedmiot. myślen. zaj. miejsce tradycyjn. nauk. o pojęci. (VIII

Nau. o poję. należ. do logi. metody; ona ma pokaz. jak. przedmio. myślen. przez ogólnoważ. określen. ich treści, ostateczn. stają się składni. myślen. sformułowan. =

Fol. 909

Logi.

Rozd. I Logiki: O pojęciach.

§ 9. Co to jest pojęcie?

O tym najprost. i najpierwot. składn. i czynni. ludz. myślen. Logi. nowożyt. ma najrozmait. defini.

Höfler: pojęcia to wyobrażen. o jednoznacz. treści;

Vorstellungen von eindeutig bestimmten Inhalte

wprowdz. każ. poję. – tak mówi – jest wyobraż. (Vorstellg)

ale nie każ. wyobraż. jest pojęciem –

lecz wszystko: wyobraż. jakieś wzgl. myślen. nienaukow. – tylko

w różn. stopn. odpow. wymagan. pojęcia – Logika 2. wyd. str. 90 = str. 19 –

Mówi dal: wiele wyraz. mowy codzienn. odpow. wyobrażen.

które wcal. nie są zdol. do ścisł. określen. pojęciow.

jako to: kamień drzewo kozak kwiat

gorzczony okazały niezgrab.

tańczyć stać leżeć

a z Mill'a dod. wyra: cywiliza: honor gentleman (p. 20)

Określ. aut. pojęcie w sposób ścisły: tak mniej więcej –

a) wyobrażen. nie samo słowo, nie coś, co poza myślen. istn.
Eine Vorstellg nicht ein Wort auch nicht etwas ausserh. des Denkens bestehend.

b) to wyobraż. powinno mieć dla wszyst. tę samą treść
muss für alle den gleichen Inhalt hab.

c) treść tego wyobraż. powinna być przez sztuczn. środkami zabezpieczo. od wszelk. chwiejno. czyli powin. być jednoznacząco określona –
dieser Inhalt muss durch besond. künstliche Mittel von allen Schwankung. bewahrt sein od muss eindeutig bestimmt sein – p. 19 =

Trud. twierd. żeb. uczniowie gimnazyal. mieli bard. jasne zrozum. tego, co właściw. oznacz. pojęc. =

8-6-909 21

Logi

Lindner p. 8:

Pojęcie rzeczy – Begr. eines Gegenst. –

to co odpow. tej rzeczy w naszem myśleniu

i przez co ją odróżnia duchowo (geistig) od

każd. innej rzeczy –

=

zarazem pot: = odróżnia jedną rzecz od drug.

za pomocą wyobrażeń. = Vorstellg –

i że ta w naszej ~~wyobr~~ świadomości pomięszane

jest z niezliczon. innemi wyobrażen.

które nie należ. do treści pojęcia. Begr.

a jakie nam chodzi –

i które zat. od niego powinny być z daleka

–

Konkludu. aut:

Pojś. jest suma do rzeczy swojej odnoszących się wyobrażeń – przepisem przedmiotowym co należ. ze składn. ut świadomo. rzeczy zebrać razem aby uchwycić poj. rzeczy

Nazwa – p. 9.

pojęcia są wzorami wyobrażeń – Muster der Vorstellungen

a przedstawiciel. rzecz. pojęcia jest nazwa –

Nazwa jest suma wyobrażeń, przez które wyobraża sobie lub poznaje wyobraż. rob.

pojęcia =

15-6-909

Logi.

§ 12 Analiza ostateczna pojęć jednostkowych. – Lit. 89-91

Wspomnieliś. że jak każ. poję: tak i jednostko. musi być jasn. i wyrazist.
notio clara – et distincta lub perspicua
Pierwsza t. j. jasność – Klarheit – odno. się do objęto:
a że poję: jednostko. obejmu. tylk. jed. przedmiot – będą zat. zwycz.
jasne i nadają się do przykład.

Znacz. ma się rzecz z wyrazistoś: = deutlichkeit =
notio distincta – perspicua L. 89 –
Ona tyczy się treści czyli znamion =
Jeżeli znamio. będ. i rozobr. i jako cało. zrozumi.
wted. i poję. cał. pod względ. treści = zawarto: będz. zrozumie.
czyli wyraziś:

Jaki. wydob. znamio? ze pomo. anali

N. p. trójkąt = płaszczy. zamknię. trzema bok.
bok ~~znacza~~ jest linia, która łączy
dwa punkt. ze sobą

Lit. 90

Ta anali. byłab. niemożli. gdyb. każd. pojęc. naw. jednostko.
nie (składało się ~~pojęć~~ z części

dających się rozdzielić

rzeczywiś. lub w myśli

Innemi słow.: każd. pojęc.: jest niemal złożon.

Tworzy formy złożone:

1°. pojęcie jednostko. jest złożo. z części,
z któr. każ! ~~może~~ istnieć osob. i osob. daje się pomyśl.

~~2°~~ Przykł.: biblio. — książ. — pułk —

Będą to częś.: ilościo.

2° pojęc. jednostko. jest złożo. ze znamion czyli cech
któr. bez sieb. pomyśleć być ~~nie~~ mogą
ale w rzeczywisto. istnieć nie mogą —

Będ. to częś.: jakościo.:

Kolor róży = śpiew ptaka =

17.6.1909. 23

Logi.

§ 13. Pojęcia ogólne, tak rodzajowe jak gatunkowe. Lit. 92

Jeżeli znamię. istot. rzeczy jednostko: czyli osobni. albo wszyst. alb. niektó

alb. jedn. pojmuj. powtarz. się w kil. przedmiot. powstaj. poję. ogólne

któr. może nazw. Lit. 93

Pojęci. ogól. należ. ściśl. odróżn. od oderwan.

bo gdy te są między.

tamte oznacz.

Höfler że określ. poję. ogól jako tak.

któr. w swej treści nie mają wystarcz. znam. indywidu.

bo może pomyśl. rodz. złoż. ze sam. jednostk któr. Lit. 93

Wed. jednot. poję. zawód. –

Każ. moneta jest –

ale trud. zrozum. żeb. nie mia. dostat. ilość. Lit. 93

Powie. razem z Uebrem.

że poję. ogól. powst. gdy

umysł zaś zwracaj. uwagi. na te cechy wspól.

a pomijaj. różni.

tworzy sob. poję. ogól – repraesentatio v. notio communis, generalis, universalis –

Lit. 94

Z kil. tak. poj. ogól przez wyłącz. uwzględn. mniejsz. liczby cech wspól.
mož. powst. jeszcz. ogólu.
n. p. przez uwzględn. jedyn. barwy –
mož. nierliczo. pomieśc. rzeczy

Ale wyjąt: tak. zbyt ogól. poję. mało zn. – Lit. 94
w celach zaś nauko. lub dla potrzeb prakty. tworzy. etc.
aby oznacz. pewn. ilo. znam. istot. –
Koń. anioł – promi. padol. – Mnożni-
cze. w tych poję. wyraz. –

Też. zat. w kil. poję. jednostko. powsta. się
te same poję. istot. w tem sam. potarzen.
mówim. że należ. do tego. sam. gatun.

Pyt: co jest istot. w poję. jednost? Lit. 94

Przypuść: wszyst. to, bez czeg. jedno. nie byłab. jednost.
odkryw. te znamio. przez porównyw. liczn. zmian,
któr. podleg. jednost
dostrzegł. że w nich wracaj. pewn. funk. jakto objaw. pewn. władz
i przymio.

18-4-909

Logi.

To porównyw. magn. stałą jest, gdy w inn. jednost. poprzez zmien. ich obja. dostrzeg. tych sam. przyczyn. Lit. 95

Dochodz. wted. do przekon. że w każd. z kt. jest. któr. porównyw. przeby. te same grup. zmian. istot. = a =
oprócz niej jest druga grupa = b =
któr. moż. nazw. grupą indywiduel. zmian.

Pod pewn. wzgled. jest nam najlep. znan. własna natura istot. nie jakoby nejstałs. — Lit. 95 —
lecz dla teg. że jest nam dana bezpośr.

Inn. jednost. znamy przez zmysł.
a pod. przez rozum
siebie sam. znamy oprócz teg. przez wewn. poczu.
któr. nas upewn. że jesteś ciąg.
jedn. i tą sam. osob.
źródł. wiadomost. wszystk. naszych objaw. cieles. i ducho.

Ponieważ te obja. róż. są warto.
róż. przyczyn. korzy. natur. istniec.
i sprawiaj. przyjem. nawzajem ucz.

przeto nauka. pewn. miary, według któr. mogłib. oznacz. i t. d. Lit. 95. !!

Lit. 96 Dochodzi do przeświadczen. że byt. to jest w nas istot. co porusz. się do urzeczywistn. teg. ostat. najwyżs. celu.

Uebew. p. 148

essentialia constitutiva lub essentialia (same)

essentialia consecutiva lub attributa.

Na sposób zat. logicz. problem co jest istot. w każd. rzeczy? Kryje się probl. etycz. — który — Lit. 96

B Zwierzę. i rośliny poznaj. według tej sam. racji: upatruj. —

ale wnosi. do nich trzy określe. przeciw. rzecz. własn. isto:

rzeczowie accidentia lub modi

a) siły jest. nieosobist. za specyfi. różn. od nasz. i natur. rodzaj. —

essentialia communia et propria

Porów. Ueberweg p. 158!

b) znaczen. ich bytu, o ile jest ma on jakiś cel w sobie jest różn. od znaczen. który ma byt ich dla drugich

c) nie dział. świado. ani z wolnej decyzji, aby osiągn. cel swój, lecz z konieczno.

C Natura w jestest. nieorgani. Lit. 97

pojęcie jakieg. bytu, któryb. był sob. same. cel. i sam stanow. o sob. znika wobec drugie. pojęc. że ich byt jest środk. dla innych — zat. możno. poznan. ich wewnę. isto. +

+ ustępu. na drugi plan a na pierw. występu. poznan. zewnę. warunk.

18.6.909

Logi.

B.) Wszyst. ześ, co nie ożn. w form. substan. jednostko. i odzeel. oraz wyrob. sztuq. natu. bywaj. nazyw. i określa:

a) jeżeli to wedł. pewn. analo. z jestes. żywe. i samodziel.

b) " " " znaczen. narzędziowe.

jakie maj. dla drug. Lit. 97

Konkurya d.k.a.

Najlepiej rozum. istot. orłow. oraz rodz. ludz.

Jednost. mające te same co my znamio: Lit. 97

Prawda, że w granic. teg. rodz. ludzk. otrzymaj. przerói. gatun. ale któr. mają zupeł. inn. znaq. niż w obręb. królest. roślin lub zwierz.

Albo jednost. składaj. rodz. ludz. zost. w zupeł. inn. stosun. do ogół klas etnografi: i t. d niż gatun. zwierz. stosun. do wyższ.

Porzątk. Klassyfi. zoologi – Lit. 98

" " rodz. ludz. ibid

Pojęc. rodzaj. i gatunk. dla powod. nauko. utwo. w pewne klasy. Lit. 99

Naturalist. pojęcia:

a) królest. regnum –

b) koło orbis

c) klassa classis

d) rząd ordo :

e) rodzina familia

f) rodzaj genus

g) gatun. species

h) podgatun. subspecies

i) odmiana varietas –

Niektór. jeszc. wsuwaj. pokolen. (tribus) międz. e) i f)

a zatym międz. rodz. i gatun.

albo mowa stopniowe lub krzyżb.:

koń – osioł – krzyżb. różnią się gatun.

koń – żyrafa ~~species~~ rodzaj. " " , bo należą do dwóch odmienn. rodzajów

21. 6. 909

Logi.

§ 14. ~~Pojęcia ogólne, porównywane co do treści czyli zawartości: Lit. 100~~

~~Gdy ustawi. poję. ogół. wedł. wymag. kierw. to spostrzeg. że — Lit. 100~~

~~Ogół. praw. to panuj. a wyjąt. — Lit. 101~~

~~Stosun. gatun. do tej. zam. rodz. jest zaw. stosun. podpor. czyli zaborcz.~~

~~Lit. 101~~

i wyraźn. rodz. moż. być alb. bezpośre. wyższ. — genus proxim.
alb. też „ „ pośred. „ czyli dal. genera remotiora

L. 101

§ 14: ~~Podział pojęć~~ wedle kategoryi logicznych.

Wedł. notat. z lata 905 nied. wykład. Logiki =

§ 15. Wykład i objaśnienie kategoryi arystotelesowych

§ 16. Krytyka teoryi arystotelesowych.

§ 17. Sąd o katego. arystotelesow. u Wundta

Rozd. II. O sądach czyli zdaniach

§ 18 Definic. sądu lub zdania.

§ 19. Podział sądów

8.7. 909

Logi: a 27

Rozd. II: O sądach czy. zdaniach

§ 18. Definicya sądu lub zdania. Sąd logiczny czyli taki, którym Logi-
cz zajmu. wyra. się zaw. za pomo. zdania, któr. zajmu. się grem. jest nie-
wątpli. główna form. w któr. ubier. się nasze myśleni.
Czem jest ted. sąd czyli zdan. bo tak w ~~mowie~~ mowie codzien. jak uczon. oba
wyra. maj. zwyk. to same znacz. a nawet sąd rzadk. się używa. i tył.
wted. gdy podnosi. czyjeś sąd w znacz. dosłow. (judicium) n.p. co
sądzisz o tym człow? mój sąd o tym wypad. jest taki -
Ale mówimy: Wygłasz. zdania, które nie trzymaj. się rzecz: - lub zdan:
ortoh. w tej mowie jest źle składow: albo gramaty. błędn: i t.d.
Co ted. jest zdanie alb. sąd w znacz. logi?
Różn. zjawiły się defini:
Aryst. λόγος ἀποφαντικός ... ἐν ᾧ τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι
ὑπάρχει - de Interpre: c.4 - jest to mowa, objawiaj. coś, w
której mieści się prawda lub fałsz - Na inn. miejscu:
ibid. c. 5: ἔστι δὲ εἷς πρῶτος λόγος ἀποφαντικὸς κατάφασις
εἶτα δὲ ἀπόφασις = jest zaś pierw. mowa, która coś objawia,
twierdz. potem negacya - Na inn. miejscu znow:
ibid. c. 6: κατάφασίς δέ ἐστιν ἀπόφανσίς τινος κατά τινος
ἀπόφασις δέ ἐστιν ἀπόφανσίς τινος ἀπό τινος - twierdz. jest
wygłasz. czegoś o czem, nega. zaś odmawian. czegoś czemu -

Lit. z r. 95 p. 108 i nast.

Bieg: wypowiedz. czegoś o czem połączen. dwóch pojęć -

Stanow: oznaczenie cechy danego przedmiotu poznania = oznaczenie wzaj. do nich stosunku przynależ. dwóch pojęć -

Lit. 109 Naorawie ibid. c. 9 ὁμοίως δὲ οἱ λόγοι ἀληθεῖς ὥσπερ τὰ πράγματα = w podob. sposób prawdz. są mowy, jak rzeczy -
Gdy zestaw. te zdan. myśl Arysto: wyd. się bard. jasną:
Za rodzaj najwyż. w tej termino. i w ten definicj. uwa. on λόγος -
Co to λόγος w ten znacz. oznacz.?
λόγος δέ ἐστι φωνὴ σημαντικὴ κατὰ συνθήκην -
słowo jest to brzmien. któr. wyraż. coś wedł. przyjęt. zwyczaj.
czyli mowa ludz. składa. się ze słów, z któr. każd. ma konwen. znacz.

p. 109 Ale nie mowi. tyl. słow. lecz najwyż. zdan.
Zdan. w najogól. znacz. jest taki λόγος σημαντικὸς
nad nim dopie. mieści się λόγος ἀποφαντικός czyli zad
logicz. w któr. ma już miejsce prawd. alb. fałsz
Wyklucz. się tedy prośb. życzen. i t. d. które to zdan. należ. raczej do retory. lub poety. = de interpre. c. 4 -
Powie. zat. z Aryst. że każd. jakiekol. zdan. wyraża myśl jakaś ale staj. się dopiero zad. (λ. ἀποφαντικός) gdy dopuszcz. możno. prawdy lub fałszu

W ten sposób. sądy różn. się od zdań, objaw. życzen. prośb. rozka. i t d. Gdy mowi. Wołaj słoń. świeciło - moi. zdan. to być prawd. lub fałsz. wedł. tego czy podmiot z orzecz. rozkład potw. odpowiad. do rzeczywist. zdarzen. Ale zdań: niech Bóg dopomoże!

*) idzie do retoryki i t. d. ... ani prawdziwe ani fałszy - Ponieważ zaś Logi. zajmuje się prawdz. i błędz. form. myślen. - będ. przeto zad głównie treścią Logi. -

8. 3. 909

28 6.

Logi.

Lit. 110.

Ze zdań na pierw. miejscu porządku.

λόγος ἀποφαντικός – kategoryczn. Stąd mogą być dwojakie:

alb. κατάφασις affirmatio

„ ἀπόφασις negatio

po nich dopie. rozważ. być mog. inne zdania, jakto

warunkowe

rozjemcze

i t. d.

Wogó. wszystk. zło ż.

Jest zat. zad. twierdz. mogące orzec

lub przecz. „ „ „

Ze pierw. defini. wynpet. dwoja – jako w zdan. mieści się

prawd. alb. fałsz

to znaczy: mówiący ma świado.

że zgodn. z rzeczywisto. affirma. lub nega.

Dla teg. dod. Aryst.: (c. 5)

prosty zad jest wysłowien. że coś jest lub nie jest

wedł. podziału czasów

ἔστι δὲ ἡ ἁπλῆ ἀπόφανσις φωνὴ σημαντική, περὶ τοῦ ὑπάρχειν τι ἢ μὴ ὑπάρχειν, ὡς οἱ χρόνοι διῄρηνται

Z Aryst. zgodz-nie Scholast- i Perypat. starsi i nowsi

Św. Tom: judicium = actio intellectus sec-quã componit et dividit, affirmando et negando.

S. Severino = oratio quae aliquid significat ajendo v. negando

Defin. Arysto. zost. później. przekręcona przez Wolffa: sąd jest ozyn. ducha

9-7-909.

§. 19. Podział sądów

Lit. 114

Logi a

Nazw. się najpierw podz. na pojedyn. i złożone.

Sąd pojedynczy i ktor. podmiot, brany jako całe. lub jako jedno i w ogół. mający. ma sob. zdan. lub odmaw. orzecz.

Lit. 114.

Cóż będ. sąd złoż.?

Gdy kil. podmio. z ktor. każ. jest bra. jako całe. odręb. ma sob. przypis. lub odmaw. to samo orzecze.

lub jedn: podmio: przypisu. się lub odmaw = Lit. 114

Objaśn. I Sąd pojed. nie potrzeb. być wyraż. w jedn. pojed. zdan. może być zdan. złoż. lub kilk. zdań, złoż. w jed. period =

Przykł: Kto się dopuścił czyn. A czyn B. i t. d jest niewątpl. złym człow.

sąd pojedyn: może wyraż. w zdan. złoż.

Hor: Quem mortis timuit gradum etc

To są sądy pojedyn:

Złoż. sąd: Przyp. mój posiad. na polow. i zab. dwa dziki | jeden podmiot dwa orzecze.

Tak samo złoż. zd. Lit. 115

Ojciec i syn pojech. na polow.
i zabili tego sam. dzika.

Objaśn. II Zd. złoż. z jedn. podmio. a kil. orzecz. (afir. lub neg.)
nazy. się Konjunkcyjn. - Takoż Lit. 115
Zob. przykł. poprzed.

Złożo. zaś z kil. podmiot. które się przypis. jed. predykt.
jest indukcyjny
Ten może moż. być a) kopulacyjn. - gdy twierd.
b) remocyjn. (odrzucaj.) gdy przeczy -
Są to właściw. 2 form. zdań indukcyjn.:
Przykł.: do a) Planety A. B. C. obracają się na około słoń.
Do b) Zjawis. hypnotycz. nie mają nic wspól.
ani z magnetyz.
" ze spirytyz.
" z telepatyą
" z czwart. dymens. przestrz. -

9.f. 209

Tak Logi. jak Ety. jak Prawo jak Medycy. Lit. 116. Logi. 6[30]

za to umiejętno. teoretyczno praktyc.

—

Ani wieloryb. ani delfi. ani foki nie za ryb.

Objaśn. twierdz: Tak zwa. zad. hypotety. w prost. form. zaw. się zad. pojedyń. Lit. 116

Przykł: Jeś. kuer. stawa pomię. słoń. a ziem. i t. d

Trójkąty przyst. dźwi. jeś. maj. odpow. boki równ. i t. d.

Jeże. zaś kilk. warunk. jest wymienio. w poprzedni. będz. to zad hypot. złożo.

Przykł: naród jest uzyw. jeże. posia. rolnictwo, sztu. przem. nauki i t. d.

Objaśn. uwar. Zad. dysjunkcyjn. (rozjemcz) za zaw. złoż. zadami bo cało. subj. rozkła. się na części. poje. ~~dysjunkcyj.~~ w predyk. Lito 116

Przykł.: Ciała są alb. w stan. stał.

" " " płynn.

" " " gazo.

" " " czwart. odkryt. przez Crookes'a

Aut Caesar aut nihil!

Alb. ~~życie~~ alb. pieniądz.

Trójkąt prostok. jest alb. –

Wyraż. się te zdan. za pomoc. rozłączn. słówek:

alb. – alb.; jużto – jużto –